

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **M. C.**, zastoupen JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou se sídlem Nuselská 499/132, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 9. 2022, č. j. 13 Ad 15/2020-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1.573 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 3. 2020, č. j. MPSV-2020/65781-911, bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“) zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno usnesení Úřadu práce ČR – městské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 30. 12. 2019, č. j. 22002/2019/AAI, kterým správní orgán dle § 66 správního řádu zastavil řízení ve věci přiznání příspěvku na živobytí zahájené na základě žádosti podané žalobcem dne 28. 11. 2019, č. j. 21085/2019 AAI.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), který žalobu shora označeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že správní orgány nepochybily, když zastavily řízení o přiznání příspěvku na živobytí zahájené na základě žádosti podané dne 28. 11. 2019, č. j. 21085/2019, neboť žalobce již byl s platností od října 2019 příjemcem předmětné dávky pomoci v hmotné nouzi. Jelikož se jedná o dávku

měsíčně se opakující, kterou je žalobce oprávněn pobírat až do opětovného posouzení, nebylo možné mu dávku opětovně přiznat. K námitce žalobce, že se jednalo o žádost na měsíc srpen 2019, městský soud uvedl, že takový postup zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále též „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) neumožňuje. Dávka náleží příjemci od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o jejím přiznání, pokud příjemce zároveň splnil všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku. Nelze ji tedy přiznat dříve než v měsíci, ve kterém byla u správního orgánu podána žádost o dávku. Tvzení žalobce o tom, že mu v dřívějším podání žádosti o příspěvek na živobytí za srpen 2019 znemožňovalo rozhodování správního orgánu o žádosti ze dne 30. 10. 2019 a jeho žádosti v září byly odmítnuty pro předčasnost, označil městský soud za účelové a ničím nepodložené. K námitce žalobce týkající se neposkytnutí sociálního poradenství městský soud uvedl, že správní orgány v řízení plnily svou poučovací povinnost a z obsahu spisu neplyne, že by žalobce v průběhu řízení o sociální poradenství žádal. Tato otázka je navíc pro posouzení zákonnosti zastavení řízení zcela nepodstatná. Plné znění rozsudku městského soudu je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Podle stěžovatele správní orgán ani krajský soud dostatečně nereflektovaly všechny rozhodné skutečnosti. Soud odůvodnil rozhodnutí tím, že zákon o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje zpětné přiznání dávky. Nezjistil však ze správního spisu, z jakého důvodu nebylo správním orgánem rozhodnuto o příspěvku na živobytí za měsíc srpen. Nadto nebyly vypořádány ani všechny námitky. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém vyslovil nesouhlas se stížními námitkami. Setrval na svém předchozím stanovisku, že posuzovaná žádost stěžovatele podaná dne 28. 11. 2019 byla duplicitní, neboť stěžovateli byl přiznán příspěvek na živobytí v říjnu 2019 a náležel mu také za listopad 2019. Stěžovatel byl přitom opakovaně poučen, že žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi nelze podat zpětně, neboť zákon takový postup bez ohledu na důvody neumožňuje. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud předně zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že za podmínky, kdy před městským soudem rozhodoval o věci specializovaný samosoudce, a tato kasační stížnost

pokračování

svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou (změna na základě novely soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb.). Z důvodové zprávy k této novele je zřejmé, že jejím účelem je urychlení soudního přezkumu rozhodnutí a dalších aktů správních orgánů, a to ve fázi před Nejvyšším správním soudem. Věcné přezkoumání pravomocného rozhodnutí městského soudu Nejvyšším správním soudem má probíhat pouze v případech, kdy je to důležité nejen pro samu posuzovanou věc, ale i pro plnění základní role Nejvyššího správního soudu jako vrcholného soudního orgánu ve věcech správního soudnictví, kterou je sjednocování judikatury správních soudů.

[7] Nejvyšší správní soud shledal, že se uvedená právní úprava na nyní projednávanou věc užije; městský soud rozhodl po nabytí účinnosti uvedené novely s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34). Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že v dané věci rozhodoval samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Návazně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Ačkoli se v tomto usnesení vyjádřil ve vztahu k předcházející právní úpravě nepřijatelnosti, která pamatovala pouze na posuzování ve vztahu k mezinárodní ochraně, závěry plynoucí z této judikatury jsou přiměřeně uplatnitelné také v nyní projednávané věci (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 Azs 84/2021-23, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34, ze dne 7. 10. 2021, č. j. 6 Azs 242/2021-21, ze dne 9. 12. 2021, č. j. 9 Azs 213/2021-45 atp.). Z uvedené judikatury vyplývá, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí městského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[9] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Městský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Městský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[10] Ve vztahu k námitkám poukazujícím na vady rozsudku městského soudu a žalovaného odkazuje soud na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 Azs 16/2013-26, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51, ze dne 1. 6. 2005,

č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004-37, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015-45, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Zdejší soud je názoru, že jak rozhodnutí žalovaného, tak i rozsudek městského soudu požadavkům této judikatury plně dostály. Nesouhlas stěžovatele s věcnými závěry městského soudu pak nepředstavuje důvod pro zrušení jeho rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163 atd.).

[11] I při zjišťování skutkového stavu věci bylo postupováno v souladu s právní úpravou a navazující judikaturou (§ 3 a násl. správního řádu, usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011-68, publ. pod č. 3014/2014 Sb. NSS, a rozsudek ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71, ze dne 23. 6. 2023, č. j. 5 Ads 132/2022-33). Ani v procesu dokazování nedošlo k žádným zásadním vadám (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2012, č. j. 2 As 102/2011-112, ze dne 28. 8. 2015, č. j. 2 As 43/2015-51, ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014-21, ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014-45 atp.). Žalovaný a městský soud důkladně zkoumali veškeré okolnosti dané věci, přičemž zohlednili i stěžovatelem akcentované skutečnosti. V řízení nedošlo ani k jiným podstatným vadám s vlivem na výsledek daného řízení (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2013-35, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015-56, ze dne 6. 1. 2016, č. j. 2 As 217/2015-47).

[12] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem v tom, že jelikož stěžovatel v době podání žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí dne 28. 11. 2019 již byl příjemcem této dávky, nebylo možné, aby mu takové právo bylo přiznáno opětovně; příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou dávky měsíčně se opakující. Protože stěžovateli byl na základě žádosti o příspěvek na živobytí ze dne 30. 10. 2019 přiznán příspěvek na živobytí ve výši 1 671 Kč s platností od října 2019, musel správní orgán v posuzovaném případě postupovat zákonem předpokládaným postupem a podle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu řízení zastavit, neboť v případě stěžovatele se jednalo o duplicitní podání k dávce pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí, která mu již byla vyplácena; dle § 48 odst. 2 správního řádu lze přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2018, č. j. 1 As 365/2018-59). Závěr o duplicitě žádosti přitom stěžovatel ani relevantně nezpochybňoval.

[13] Nejvyšší správní soud se již zabýval i výkladem § 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, a to dokonce ve vztahu k témuž stěžovateli a na podkladě obdobné kasační argumentace. Např. v usnesení ze dne 5. 9. 2023, č. j. 6 Ads 229/2022-30, kasační soud konstatoval, že ze znění ustanovení § 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi jednoznačně vyplývá, že pokud osoba splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku, dávka náleží osobě „od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky.“ Dávku tedy nelze přiznat dříve než v měsíci, ve kterém byla u správního orgánu podána žádost o dávku (obdobně viz i usnesení ve věci sp. zn. 7 Ads 304/2022).

pokračování

[14] V daném řízení (řízení o žalobě proti rozhodnutí) přitom nebylo lze posuzovat nečinnost správních orgánů, jakož ani zákonnost jiných správních rozhodnutí (srov. § 65 a násl. s. ř. s.). Předmětem soudního přezkumu bylo napadené rozhodnutí (rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2020, č. j. MPSV-2020/65781-911). S ohledem na výše uvedené proto nemůže být pro posouzení věci rozhodné, že správní orgán do měsíce listopadu nerozhodl o dávce za měsíc srpen 2019. Městský soud se přitom důkladně zabýval i všemi dalšími žalobními tvrzeními a ty adekvátně vypořádal. Nejvyšší správní soud proto jeho hodnocení přejímá. K tvrzené absenci sociálního poradenství lze vedle příslušného odůvodnění městského soudu odkázat i na usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 229/2022-30, podle něhož „*ani argumentace nedostatečným sociálním poradenstvím nemůže být relevantní z hlediska hodnocení zákonnosti rozhodnutí žalovaného*“. Pokud pak stěžovatel odkazoval na svá dřívější podání ve věci, zejména na žalobu, konstatuje soud, že důvody kasační stížnosti musí směřovat proti rozhodnutí krajského (městského) soudu, neboť podstatou řízení o kasační stížnosti je přezkum soudního rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.). Obecný odkaz na argumentaci v předchozím podání v řízení před krajským (městským) soudem, nesplňuje zákonné požadavky na kasační stížnost. Je na stěžovateli, aby upřesnil každý důvod, o který svou kasační stížnost opírá, a to po stránce právní i skutkové. Povinností soudu není za stěžovatele dovozovat či dohledávat tvrzení, která uváděl v dřívějších řízeních či podáních. Tímto postupem by totiž porušil zásadu rovnosti stran a do jisté míry nahrazoval činnost stěžovatele při formulaci námitek. Taková úloha mu však nepřísluší (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2007, sp. zn. II. ÚS 493/05, jakož i např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, a dále rozsudky téhož soudu ze dne 16. 2. 2012, č. j. 9 As 65/2011-104, ze dne 20. 10. 2010, č. j. 8 As 4/2010-94, ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 20/2003-44, ze dne 17. 3. 2005, č. j. 7 Azs 211/2004-86, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011-48, ze dne 20. 3. 2014, č. j. 6 As 119/2013-70 atp.).

[15] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl dle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému pak žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[17] Stěžovateli byla v řízení před krajským soudem ustanovena advokátka a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. zástupkyně ustanovená v řízení před krajským soudem, je-li jím advokátka, zastupuje účastníka řízení i v řízení o kasační stížnosti. Citované ustanovení rovněž stanoví, že je-li ustanoven advokát, platí odměnu za zastupování stát. Náklady řízení sestávají z odměny za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) v částce 1.000 Kč podle § 7, § 9 odst. 2 a odst. 4 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů a náhrady hotových výdajů v částce 300 Kč podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky. Podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 10. 11. 2020, č. j. 6 Ads 209/2019-62, č. 4115/2021 Sb. NSS, přitom tato zvláštní tarifní hodnota upravená v § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu obecně neporušuje zásadu rovnosti spojenou s právem podnikat a právem získávat prostředky pro své životní potřeby (obdobně

viz i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 4 Ads 342/2020-20, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2021, č. j. 1 Ads 223/2021-86, ze dne 25. 2. 2022, č. j. 10 Ads 364/2021-47). Protože je advokátka plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a náhrad hotových výdajů odvést podle zákona o DPH. Částka této daně činí 273 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna za zastupování stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve výši 1573 Kč. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2023

Tomáš Foltas
předseda senátu